

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, z późn. zm.), zwanej dalej „UOP”, minister właściwy do spraw środowiska ustanawia, w drodze rozporządzenia, plan ochrony dla obszaru Natura 2000 lub jego części, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan ochrony sporządzany jest na okres 20 lat. Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan ochrony dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 29 ust. 8 UOP, zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) określenie warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz spójności sieci obszarów Natura 2000, odnoszących się w szczególności do:
 - a) innych form ochrony przyrody, pokrywających się z obszarem Natura 2000,
 - b) zagospodarowania przestrzennego, w tym w szczególności terenów lokalizacji zabudowy możliwej bez szkody dla obszaru Natura 2000, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, a także obszarów, które powinny być zalesione oraz obszarów wyłączonych z zalesiania,
 - c) zagospodarowania obszarów morskich,
 - d) gospodarowania wodami,
 - e) gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej,
 - f) śródlądowych wód powierzchniowych płynących, w których powinna być zachowana lub odtworzona możliwość wędrówki ryb i innych organizmów wodnych;
- 4) wskazania do zmian w istniejących planach ogólnych gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub

odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000;

5) określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację;

6) wskaźniki właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony;

7) określenie sposobów monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków;

8) określenie sposobów monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony.

Tryb sporządzania projektu planu ochrony i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024 r. poz. 644), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000”. Zgodnie z § 2 ww. rozporządzenia, projekt planu ochrony sporządza się podejmując następujące czynności:

1) ustalenie terenu objętego projektem planu ochrony oraz przedmiotów ochrony obszaru;

2) sformułowanie założeń do projektu planu ochrony;

3) identyfikacja zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar;

4) sformułowanie projektu planu ochrony;

5) zaopiniowanie, o którym mowa w art. 29 ust. 2 UOP.

Ustanowienie planu ochrony poprzedza się przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa na zasadach określonych w dziale III rozdziale 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 poz. 670), zwanej dalej „ustawą OOŚ”.

Dane dotyczące projektów planów ochrony zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach – art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy OOŚ.

Obszar Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 wyznaczony został na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.), zwanej dalej „Dyrektywą Siedliskową”, oraz na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 020 z 26.01.2010, str. 7, z późn. zm.), zwanej dalej „Dyrektywą Ptasią”. Jako obszar specjalnej ochrony ptaków (tzw. „obszar ptasi”) wyznaczony został Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. poz. 133, z późn. zm.), a jako specjalny obszar ochrony siedlisk (tzw. „obszar siedliskowy”) został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Puszcza Białowieska (PLC200004) (Dz. U. poz. 2297).

Do momentu wejścia w życie przedmiotowego planu ochrony, obszar Natura 2000 objęty był dokumentem planistycznym ustanowionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 3600). W związku z powyższym nie została zmieniona powierzchnia obszaru objętego dokumentem planistycznym. Rozporządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony nie zmienia granic obszaru.

Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 jest 8 typów siedlisk przyrodniczych, jak również 24 gatunków zwierząt innych niż ptaki oraz 5 gatunków roślin z. Ponadto przedmiotami ochrony w obszarze jest 20 gatunków ptaków. Wymieniono je poniżej (* oznaczono siedliska i gatunki o znaczeniu priorytetowym).

Przedmiotami ochrony są następujące typy siedlisk przyrodniczych:

Kod	Nazwa
*6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-</i>

Kod	Nazwa
	<i>Carpinetum</i>)
*91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe
91F0	Łęgowy lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)
91I0	Cieplolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti petraeae</i>)

Przedmiotami ochrony są następujące gatunki roślin:

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1381	widłoząb zielony	<i>Dicranum viride</i>
1386	bezlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>
1477	śasanka otwarta	<i>Pulsatilla patens</i>
1437	leniec bezpodkwiatkowy	<i>Thesium ebracteatum</i>
1939	rzepik szczeciniasty	<i>Agrimonia pilosa</i>

Przedmiotami ochrony są następujące gatunki zwierząt:

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1037	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
1042	załotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
1060	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>
1065	przeplatka aurinia	<i>Euphydryas aurinia</i>
1084	pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>)
1085	bogatek wspaniały	<i>Buprestis splendens</i>

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1086	zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinus</i>
1166	traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>
1188	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>
1308	mopek	<i>Barbastella barbastellus</i>
1337	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>
1352	wilk	<i>Canis lupus</i>
1355	wydra	<i>Lutra lutra</i>
1361	ryś	<i>Lynx lynx</i>
1920	ponurek Schneidera	<i>Boros schneider</i>
1016	poczwarówka jajowata	<i>Vertigo moulinsiana</i>
1014	poczwarówka zwężona	<i>Vertigo angustior</i>
1924	pogrzybnica	<i>Oxyporus mannerheimii</i>
1925	rozmiarz kolweński	<i>Pytho kolwensis</i>
2647	żubr	<i>Bison bonasus</i>
4021	konarek tajgowy	<i>Phryganophilus ruficollis</i>
4026	zagłębek bruzdkowany	<i>Rhysodes sulcatus</i>
4056	zatoczek łamliwy	<i>Anisus vorticulus</i>
6169	przeplatka maturna	<i>Hypodryas maturna</i>

Przedmiotami ochrony są następujące gatunki ptaków:

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
A030	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>
A072	trzmiełojad	<i>Pernis apivorus</i>
A089	orlik krzykliwy	<i>Clanga pomarina</i>
A104	jarząbek zwyczajny	<i>Bonasa bonasia</i>
A119	kropiatka	<i>Porzana porzana</i>
A122	derkacz	<i>Crex crex</i>
A155	słonka zwyczajna	<i>Scolopax rusticola</i>
A165	samotnik	<i>Tringa ochropus</i>
A207	gołąb siniak	<i>Columba oenas</i>

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
A217	sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>
A223	włochatka	<i>Aegolius funereus</i>
A224	lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>
A234	dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>
A238	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>
A239	dzięcioł biało brzbiety	<i>Dendrocopos leucotos</i>
A241	dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>
A307	jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>
A320	muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>
A321	muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>
A338	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>

Prace nad projektem planu ochrony dla Obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska (PLC200004) z wyłączeniem powierzchni Białowieskiego Parku Narodowego rozpoczęły się w marcu 2023 r. a zakończyły w maju 2025, kiedy projekt planu został przekazany Ministrowi Klimatu i Środowiska w celu ustanowienia.

Przedmiotowy projekt planu ochrony zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów UOP i rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000.

Projekt planu ochrony dotyczy Obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska (PLC200004) z wyłączeniem powierzchni Białowieskiego Parku Narodowego. Plan ochrony ustanowiony dla parku narodowego, zgodnie z art. 30 ust. 1 UOP, po uwzględnieniu zakresu, o którym mowa w art. 29 ww. ustawy, staje się równocześnie planem ochrony dla integralnej, z parkiem narodowym, części obszaru Natura 2000. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 7 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Białowieskiego Parku Narodowego (Dz. U. poz. 1735) ustanowiono plan ochrony dla Białowieskiego Parku Narodowego, który staje się planem ochrony dla części obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza Białowieska (kod obszaru PLC 200004) pokrywającej się z granicami Parku.

W ramach prac nad projektem planu ochrony przeprowadzono szczegółową inwentaryzację siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze objętym opracowaniem. Oceniono ich stan ochrony, zidentyfikowano

istniejące i potencjalne zagrożenia. Do opisania zagrożeń wykorzystano kody i nazwy zagrożeń wg Instrukcji wypełniania Standardowych Formularzy Danych 2.0, wersja 2012.1, Załącznik nr 5. Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań oraz kody i nazwy przekazane przez Komisję Europejską do wypełniania Standardowych Formularzy Danych 3.0. Następnie określono cele działań ochronnych opierając się na wskaźnikach i parametrach stanu ochrony, opracowanych zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ, a w przypadku gatunków ptaków, zgodnie z kryteriami zdefiniowanymi przez Zawadzka i in. (2013). W przypadku dwóch gatunków: 1337 bobra europejskiego *Castor fiber* oraz 1355 wydry *Lutra lutra*, nie określono celu odnoszącego się do wskaźnika „roczny wskaźnik trendu populacji”, gdyż metodyka PMŚ GIOŚ wskazuje, iż wskaźnik ten powinien być analizowany dopiero w drugim roku monitoringowym. Wykorzystywany jest on do oceny trendów populacyjnych w kolejnych okresach monitoringu.

Po wyznaczeniu celów działań ochronnych, określono odpowiednie działania ochronne zapewniające utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony.

Dla gatunków: 1437 leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum* oraz 1477 sasanka otwarta *Pulsatilla patens*, zaleca się koszenie runa oraz wycinanie drzew i krzewów.

Dla siedlisk przyrodniczych: *6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płyty bogate florystycznie) oraz 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), zaplanowano działania polegające na zachowaniu siedlisk poprzez ekstensywne użytkowanie (kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe) oraz usuwanie drzew i krzewów, w terminach koszenia najkorzystniejszych pod względem ochrony tych siedlisk. Dla pierwszego z wymienionych siedlisk, zaproponowany termin koszenia (najkorzystniejszy pod względem ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków) jest niezgodny z wymogami odpowiedniego pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego. W przypadku drugiego z siedlisk, zaproponowany termin koszenia jest niezgodny z wymogami odpowiedniego pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego dla około 10% powierzchni (łąki w dolinach rzecznych). Na pozostałym areale, wskazany termin koszenia jest zgodny z wytycznymi odpowiedniego pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Dla siedliska przyrodniczego 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), zaplanowano działania ochronne polegające na: zachowaniu siedliska poprzez ograniczanie sukcesji naturalnej, usuwaniu drzew i krzewów, usuwaniu gatunków ekspansywnych roślin (koszenie) oraz wykonaniu działań na podstawie ekspertyzy hydrologicznej.

Dla siedliska przyrodniczego 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), rekomenduje się usuwanie inwazyjnych gatunków obcych (*Padus serotina*, *Quercus rubra*, *Impatiens parviflora*) oraz na wybranych powierzchniach (w strefie IV UNESCO) przeciwdziałanie procesom pinetyzacji poprzez usuwanie pojedynczych drzew szpilkowych (wycinanie).

Dla siedliska przyrodniczego *91I0 ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalis pubescenti-petraeae*), rekomenduje się usuwanie graba, leszczyny, klonów i lip o pierśnicy mniejszej niż 20 cm oraz obcych gatunków inwazyjnych. Ponadto proponuje się usunięcie martwej biomasy i koszenie (spasanie) runa.

W przypadku siedlisk przyrodniczych: *91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe oraz 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), rekomenduje się wykonanie działań na podstawie ekspertyzy hydrologicznej, mającej na celu określenie działań służących poprawie stopnia uwodnienia całego Obszaru Natura 2000. Ekspertyza ta posłuży również do określenia działań ochronnych dla niektórych gatunków fauny, tj.: 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, 4056 zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*, 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*, A030 bocian czarny *Ciconia nigra*, A122 derkacz *Crex crex*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A155 słonka zwyczajna *Scolopax rusticola*, A165 samotnik *Tringa ochropus*, 1337 bóbr europejski *Castor fiber* oraz 1355 wydra europejska *Lutra lutra*.

Dla gatunków fauny: 1014 poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*, 1016 poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*, 1065 przeplatka aurinia *Euphydras aurinia*, 6169 przeplatka maturalna *Hypodryas maturalna* oraz A089 orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, działaniem ochronnym jest ekstensywne wykaszanie łąk.

Dla gatunków: 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, A122 derkacz *Crex crex*, A119 Kropiatka *Porzana porzana*, A307 Jarzębatka *Sylvia nisoria*, A338 Gąsiorek *Lanius collurio*, odstąpiono od wyznaczania dodatkowych działań ochronnych polegających na utrzymaniu siedliska, gdyż ekstensywne użytkowanie kośne zaplanowane w ramach ochrony orlika krzykliwego oraz siedlisk: 6230 i 6510, uznano za wystarczające dla ochrony tych gatunków.

W przypadku gatunków: 1014 poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*, 1016 poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*, 6169 przeplatka maturna *Hypodryas maturna* oraz A089 orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, przewidziane działanie to zapobieganie sukcesji lasu na tereny łąkowe, tj. usuwanie podrostu drzew i krzewów.

Dla gatunku A224 lelek *Caprimulgus europaeus* nie przewiduje się działań ochronnych wykraczających poza skuteczną obecnie ochronę wynikającą z ochrony prawnej gatunku. Gatunek ten ze z reguły zajmuje powierzchnie zrębowe oraz młodniki na suchych, borach sosnowych. Powierzchnie takie na terenie objętym planem zajmują marginalne powierzchnie.

Dla gatunków: 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* oraz 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, działania ochronne polegają na zachowaniu zbiorników, poprzez ich odtwarzanie, pogłębianie, oczyszczanie i poszerzanie.

W przypadku gatunków: 1352 wilk *Canis lupus* oraz 1361 ryś *Lynx lynx*, przewidziane działania to ochrona bazy pokarmowej (tj. populacji ssaków kopytnych) oraz poprawa infrastruktury drogowej (w celu zmniejszenia śmiertelności).

Ponadto dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt o kodach: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), *91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne (*Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, *Dryopteridi thelypteridis-Betuletum pubescentis*, *Sphagno squarrosi-Alnetum*), *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródłiskowe (*Fraxino-Alnetum*), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, 4056 Zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, A030 Bocian czarny *Ciconia nigra*, A122 Derkacz *Crex crex*, A119 Krociatka *Porzana porzana*, A155 Słonka zwyczajna *Scolopax rusticola*, A165 Samotnik *Tringa ochropus*, 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*, jak również 1355 Wydra *Lutra lutra*, przewidziano działanie spowolnienia odpływu z siedlisk i kompleksów siedlisk (ze zlewni elementarnych w różnych skalach przestrzennych) oraz działanie utrzymania ciągłości spływu wód powierzchniowych i utrzymanie ciągłości hydrologicznej cieków (continuum cieków) poprzez utrzymanie lub budowę nowej infrastruktury wodnej.

Dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt o kodach: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy

borealne, *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*, 1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*, 1085 Bogatek wspaniały *Buprestis splendens*, 1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*, 1920 Ponurek Schneidera *Boros schneideri*, 1924 Pogrzybica Mannerheima *Oxyporus mannerheimii*, 4021 Konarek tajgowy *Phryganophilus ruficollis*, 4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*, 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*), A072 Trzmielojad *Pernis apivorus*, A104 Jarząbek *Bonasa bonasia*, A207 Gołąb siniak *Columba oenas*, A217 Sóweczka *Glaucidium passerinum*, A223 Włochatka *Aegolius funereus*, A234 Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, A238 Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, A239 Dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*, A241 Dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*, A320 Muchołówka mała *Ficedula parva*, A321 Muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, przewidziano działanie ochronne polegające na zachowaniu naturalnych procesów przyrodniczych przez wyłączenie drzewostanów ponad stuletnich oraz siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku z gospodarki leśnej. Na potrzeby niniejszego planu przyjęto, że poprzez określenie „drzewostany ponad stuletnie” należy rozumieć drzewostany, w których przynajmniej jeden gatunek drzew osiąga 100 i więcej lat, a jego udział w drzewostanie wynosi co najmniej 10%. W przypadku wszystkich gatunków fauny, proponowane działania ochronne nie kolidują ze strefowaniem przewidzianym dla Puszczy przez UNESCO.

Dla przedmiotów ochrony, dla których zaplanowano działania ochronne, przewidziano również prowadzenie (w trakcie obowiązywania planu) monitoringu realizacji działań ochronnych i ich skutków.

W planie ochrony przedstawiono również sposób monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony poprzez wskazanie sposobów, metod, częstotliwości, zakresu obserwacji i rejestracji danych oraz lokalizacji stanowisk monitoringowych. Celem tego monitoringu jest określenie różnic między aktualnymi parametrami stanu ochrony przedmiotów ochrony, a parametrami właściwego stanu ochrony oraz ustalenie czy nastąpiło zmniejszenie zagrożeń oddziałujących na przedmioty ochrony.

W przypadku gatunków roślin i zwierząt, których nie potwierdzono w terenie, nie określono zagrożeń istniejących i potencjalnych, celów działań ochronnych, działań ochronnych oraz monitoringu. Były to:

- 1) 1939 rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*;

2) 1037 trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*;

Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*, według danych źródłowych (dokumentacja Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000-2011 r., Inwentaryzacja przyrodnicza wykonana na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, zwanej dalej „RDOŚ w Białymstoku”, w latach 2018-2019), występował w granicach obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska (z wyłączeniem powierzchni Białowieskiego Parku Narodowego) na 7 historycznych stanowiskach. Wszystkie te lokalizacje zostały zweryfikowane w trakcie prowadzonych prac terenowych w latach 2023-2024 r. Gatunku nie odnaleziono. Na czterech dawnych stanowiskach aktualnie obecne są powierzchnie klęskowe, na jednym stanowisku występuje zwarty młodnik (90% zwarcia na dawnej powierzchni klęskowej), na dwóch powierzchniach obserwuje się zdegradowany grąd z udziałem sosny i gatunków borowych. W trakcie prac badawczych, wykonanych w latach 2023-2024, poszukiwano gatunku na innych, dogodnych powierzchniach, jednak bez pozytywnego rezultatu. Obecnie znane są cztery stanowiska gatunku z obszaru Puszczy Białowieskiej z granic Białowieskiego Parku Narodowego (Operat ochrony gatunków flory naczyniowej Białowieskiego Parku Narodowego 2010). W związku z powyższym w planie nie określono celów ani działań ochronnych dla gatunku.

Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, po raz ostatni w granicach obszaru Natura 2000, została stwierdzona w 1999 r. (Theuerkauf i Rouys 2001) na jednym stanowisku – bagno położone wzdłuż Narewki. W trakcie prac nad planem ochrony, weryfikowano dane zawarte w opracowaniach przekazanych przez RDOŚ w Białymstoku. Nie potwierdzono występowania gatunku (wylinek) w terenie. Zgodnie z sugestią nadzoru przyrodniczego, poszukiwano larw w dnie rzeki w okolicach Gruszki, ale bez pozytywnego rezultatu. Nie zaobserwowano też ani razu imagines, chociaż potrafią one przelatywać na tereny odległe od cieków o kilka kilometrów. W związku z powyższym w planie nie określono celów ani działań ochronnych dla gatunku.

W ramach prac nad projektem, przeanalizowano obowiązujące dokumenty zakresu zagospodarowania przestrzennego. W zakresie wskazania do zmian w istniejących planach ogólnych gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony

siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000, nie stwierdzono dokumentów, które należy zmienić. W dokumentacji wskazano, że zmian wymagają: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Dubicze Cerkiewne (Uchwała Nr XI-51/99 Rady Gminy w Dubiczach Cerkiewnych z dnia 10 grudnia 1999 r.) oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Białowieża (Uchwała Nr. XI/68/99 Rady Gminy Białowieża z dnia 23 grudnia 1999 r.). W związku z tym, że przedmiotowe dokumenty nie będą już zmieniane, tylko zostaną zastąpione planami ogólnymi gmin, w planie ochrony nie zawarto wskazań do zmian.

Ustanowienie planu ochrony poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami, w trakcie przygotowania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieża PLC200004, opierała się o stronę internetową RDOŚ w Białymstoku – <https://www.gov.pl/web/rdos-bialystok/regionalna-dyrekcja-ochrony-srodowiska-w-bialymstoku>. Zamieszczano tam informacje o postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy, zwanym dalej „ZLW”, oraz obwieszczeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o rozpoczęciu opracowywania projektu planu ochrony.

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem, miały spotkania ZLW. O terminach, miejscu i organizacji spotkań ZLW, uczestnicy, oprócz komunikatu na stronie internetowej, byli informowani pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Wnoszenie uwag lub składanie wniosków było możliwe poprzez adres mailowy: sekretariat@bialystok.rdos.gov.pl lub korespondencję tradycyjną („na piśmie”) na adres RDOŚ w Białymstoku, 15-554 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23, jak również ustnie do protokołu w siedzibie RDOŚ w Białymstoku po uprzednim umówieniu wizyty pod numerem telefonu: 85 74-06-981 wew. 10 lub 85 74-03-380 wew. 10.

I spotkanie ZLW odbyło się dnia 29 czerwca 2023 r. w Hotelu „Białowieskim” Conference, Wellness & Spa (ul. Stoczek 218 B, 17-230 Białowieża). W spotkaniu wzięło udział 60 osób.

II spotkanie ZLW odbyło się dnia 9 listopada 2023 r. w Hotelu „Białowieskim” Conference, Wellness & Spa (ul. Stoczek 218 B, 17-230 Białowieża). W spotkaniu wzięło udział 60 osób.

III spotkanie ZLW odbyło się w dniach 27-28 czerwca 2024 r. w dyrekcji Białowieskiego Parku Narodowego (Park Pałacowy 11, 17-230 Białowieża). Dnia 27 czerwca w spotkaniu wzięło udział 60, a 28 czerwca – 55 osób.

Protokoły z powyższych spotkań, prezentacje oraz dokumentacja planu ochrony były umieszczane na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku – <https://www.gov.pl/web/rdos-bialystok/regionalna-dyrekcja-ochrony-srodowiska-w-bialymstoku>.

Dodatkowo na podstawie art. 29 ust. 5, 6 UOP oraz na podstawie art. 39 ustawy OOS obwieszczeniem z dnia 29 sierpnia 2024 r., znak nr: WPN.6321.1.2023.EW, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku zawiadomił o wyłożeniu do konsultacji społecznych projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 z wyłączeniem powierzchni Białowieskiego Parku Narodowego. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę oraz w jakim zakresie zostały uwzględnione, opublikowano na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku – <https://www.gov.pl/web/rdos-bialystok/zestawienie-uwag-i-wnioskow-zgloszonych-w-trakcie-konsultacji-spoecznych-projektu-planu-ochrony-dla-obszaru-natura-2000-puszcza-bialowieska-plc200004-z-wylaczeniem-bialowieskiego-parku-narodowego>

Obwieszczeniem z dnia 5 stycznia 2026 r., znak BP-L.0220.29.2025.AS, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 29 ust. 6 UOP w związku z art. 39 ust 1 ustawy OOS. Obwieszczenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w urzędach gmin: Narew, Narewka, Białowieża, Dubicze Cerkiewne i Hajnówka, w urzędzie miasta Hajnówka, w urzędzie Starostwa Powiatowego w Hajnówce oraz w siedzibie RDOŚ w Białymstoku, w dniach od 12 stycznia 2026 r. do 13 lutego 2026 r. Osoby zainteresowane projektem miały co najmniej 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie, wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, uwzględniono w raporcie z konsultacji.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt aktu nie zawiera wymogów nakładanych na usługodawców, podlegających notyfikacji, o której mowa w art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt rozporządzenia nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikro przedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.